

Enric Bertran González està a Plaça del Ruc.

12 maig de 2020 · Solsona · 🌐

La Plaça de Sant Joan a començament de la dècada dels vuitanta del segle passat

LA PLAÇA DE SANT JOAN, ENCARA. Arran de la publicació al meu blog d'un article sobre la plaça de Sant Joan, de Solsona, ahir a la tarda, vaig tenir l'ocasió de parlar una bona estona amb en Ramon Gualdo i Montanyà, un prohomsolsoní amb una vinculació personal amb aquesta plaça que em va voler explicar, cosa que li agraeixo sincerament. Vegeu-ne el perquè.

En Ramon Gualdo va encetar la conversa fent-me un gran elogi: em va agrair l'article i em va dir que la seva lectura li havia desvetllat vells i entranyables records. Em va explicar que la plaça de Sant Joan era per a ell quelcom de molt especial, allò que podríem definir com un espai viscut, que ha estat ben present en diversos moments i facetes de la seva vida.

Em va parlar de la seva afició al teatre i de la seva devoció per Josep Maria de Sagarra, de qui va ser capaç de recitar de memòria les dues primeres estrofes del poema (no dubto pas que se'l sap sencer) 'Record de Solsona', que hi ha reproduït a la font de Sant Joan. Ho va fer amb sentiment, com només ho pot fer qui duu el poema molt endins, perquè s'estima la plaça.

En Gualdo em va explicar que havia nascut prop de la plaça de Sant Joan, al carrer de Sant Miquel Petit (el que duu del carrer de la Regata a la plaça de Sant Roc, a tocar del Vall Fred, per a què m'entengueu qui sou 'forasters de fora') i que havia treballat a l'oficina de la Caixa de Catalunya que hi havia als baixos de cal Muntané, quan era la Caja de Ahorros Provincial de la Diputació de Barcelona.

Enric Bertran González està a Plaça del Ruc.

12 maig de 2020 · Solsona ·

I va afegir que recordava cal Baster, als baixos de cal Jolonch. Ara, potser hi ha gent que, en sentir parlar del baster, deu pensar en el periodista de RAC1, però en Jordi Basté es limita (que no es poc) a conservar amb el seu cognom la memòria d'un ofici que es perd, el de la persona que s'ocupa dels arres de les haveries, imprescindibles en l'antic món rural. El baster d'aquí es deia Ramon Besora i era el pare d'un mossèn encara en actiu.

Potser és de l'avi d'aquest capellà, de qui ens parla el metge Falp i Plana, al seu poema èpic 'Lo Geni català', quan relata com el dia de la fira de Sant Bartomeu els firaires aprofitaven per anar al baster a adobar els arnesos, mentre abeuraven les cavalleries al còm de la font o quan a darrera hora ensarriaven pa al forn de la plaça, ens afigurem que el de ca l'Angelet.

Sobre cal Bodegó, en Ramon Gualdo conserva el record del mestre Tarrés, germà de la modista que hi regentava la fonda, el qual era corresponsal de El Correo Catalán i com, en plegar d'aquesta feina, li va traspasar el càrrec. Amb el seu exercici, Gualdo va desenvolupar una feina periodística, encara vigent al setmanari Celsona, on ha expressat, sempre que ha estat el cas, un ferm compromís ciutadà i nacional.

Fa anys que a la tarima de pedra de davant de cal Muntané, entre el forn i cal Baster, hi van posar un parell de bancs de fusta. En Ramon Gualdo em va parlar del 'banc de l'amistat', perquè s'hi reunien tres matrimonis ben avinguts per a la conversa, a les tardes que feia bo: el Francesc Casafont, el Joan Obiols i ell mateix, amb les seves respectives mullers. En Casafont era el Paco de l'Sport, de qui ja us he parlat en una altra ocasió.

L'Obiols era l'Esquellaire, un renom que li venia d'antic, ben probablement d'un avantpassat que tenia a veure amb esquelles. En Gualdo el recorda com un home de costums ordenats, que en marxar sempre deia haver d'anar a 'fer bullir l'olla' i que ho feia amb prou temps per a què encabat de sopar encara fos clar per anar a estirar les cames: 'el dinar, reposat, i el sopar, passejat', mana la saviesa del refranyer.

La dona d'en Ramon Gualdo era de cal Cots (que també he anomenat cal Gualdo), la casa de la plaça de Sant Joan entre cal Falp i cal Jolonch, que ara exhibeix els símbols reivindicatius reclamant la llibertat dels presos polítics. Aquesta casa, on hi van viure de grans, és una molt bona miranda dels actes que es fan a la plaça, com ara la trobada d'acordionistes quan la festa major o l'ou com balla per Sant Joan (i no per Corpus Christi).

Ahir us vaig parlar de les pedres i dels noms de les cases, tal com ja fa dies m'havia ocupat de les teulades. Però, ahir a la tarda, vaig poder sentir a parlar de les persones de la plaça de Sant Joan. Aquesta és una part fonamental de la història, la de la gent que hi ha viscut, i la millor manera de conèixer-la és, sens dubte, a través de la paraula de la gent més gran que sap enraonar, perquè ha sabut escoltar.

Vet aquí, doncs, les raons del meu reconeixement. Moltes gràcies, Ramon Gualdo! (I dispenseu qualsevol mala interpretació de part meva.)